

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 —8611 610
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

25 Ocak 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

7/5573
9K 32

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN CEYLAN AKÇA CUPOLO'NUN
TBMM 7/5573 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2014'te Maya Enerji Üretim Şirketi tarafından; Batman'ın Sason İlçesinin Balbaşı, Çağlı, Heybeli ve Yıldız Köyleri ile Diyarbakır'ın Kulp İlçesindeki Hamzalı, Ayhanköy ve Kayahan Köyleri sınırlarında Zore Çayı'na yapılması planlanan HES için "ÇED olumlu" kararı vermiş, Diyarbakır 3'üncü İdare Mahkemesi, projeye verilen 'ÇED olumlu' raporunu 'hukuka ve mevzuata uyarlılık bulunmadığı' gerekçesiyle iptal etmişti. Mevcut iptal kararının ardından aynı şirket, "Metin HES (Kayser Barajı), malzeme ocakları, kırma-eleme tesisi ve beton santrali projesi" adı altında 1,256 sayfalık yeni bir ÇED başvurusunda bulunmuş; şirketin başvurusu sonrası Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Diyarbakır İl Müdürlüğü "ÇED Olumlu" kararını 6 Eylül'de askıya çıkarmıştır.

Yurttaşların ve STK'ların yedi yıldır mücadelesini verdiği ve buna ilişkin basına yansıyan haberlerde "Mezralarımız tamamen sular altında kalacak. Bölgede verimli tarım arazilerinin olduğu yerler burası. Buranın geçim kaynağı hayvancılıktır. Tek bir mezrada bile beş tane çiftlik var. Köylülerin geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılık alanları yok edilecek, HES'in devreye girmesiyle birlikte Muş-Diyarbakır yolu da sular altında kalacaktı. Projeye yurttaşların toprağı da ikiye ayrılıyor. Köylüler kendi toprağına gitmek için kilometrelerce yol gitmek zorunda kalacak." ifadeleri yansımıştır.

Bu bağlamda:

1-Amacı "çevre değerlerini ekonomik politikalar karşısında korumak" olan Çevresel Etki Değerlendirmesinin (ÇED), Zore Çayı HES projesinde; çevre değerlerinde yaratacağı onulmaz zararlara rağmen Bakanlığın projedeki ısrarının sebebi nedir?

2-Diyarbakır 3'üncü İdare Mahkemesi'nin 'hukuka ve mevzuata uyarlılık bulunmadığı' gerekçesiyle iptal ettiği 'ÇED olumlu' raporuna rağmen aynı firmaya nasıl ve hangi gerekçelerle "ÇED Olumlu" raporu verilmiştir?

3-Tarım ve Orman Bakanlığı projenin çevresel, ekonomik, tarım ve hayvancılık politikalarına etkisi üzerine değerlendirme yapmış mıdır? Yapmışsa bu değerlendirmede Bakanlığın dikkate almadığı noktalar nelerdir?

CEVAP

1,2-Bakanlığımızın 2009/7 sayılı Genelgesine göre "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararları hakkında verilen yürütmenin durdurulması/iptal kararları, ÇED Raporunun bir yada birkaç bölümüne ilişkin ise ve yürütmenin durdurulması/iptal kararı, ÇED Raporunun diğer bölümlerini olumsuz yönde etkilemiyor, yani kararın tümünün yeniden ele alınıp değerlendirilmesini gerektirmiyorsa, ÇED Raporunun hazırlanmasına ilişkin tüm sürecin en baştan tekrarlanmasına gerek bulunmamaktadır. Böyle bir durumda, yürütmenin durdurulması/iptal kararının gerekçesi dikkate alınarak sadece eksik ve yetersiz görülen kısımların düzenlenerek hazırlanan ÇED Raporunun Bakanlığımıza sunulmasına müteakip ÇED süreci

başlatılmaktadır

Bakanlığımızca verilen 13.02.2014 tarihli ve 3358 sayılı ÇED Olumlu Kararı hakkında Diyarbakır 3. İdare Mahkemesi'nin 22.01.2022 tarihli ve 2021/1320, K.2022/904 esas sayılı kararı ile ÇED Olumlu Kararında bazı bölümlerinin hukuka ve mevzuata uygun bulunmadığı sonuç ve kanaatine varıldığı hükmedilerek ÇED Olumlu Kararı iptal edilmiştir. İptal kararı verilen ÇED Raporu'nun eksik ve yetersiz görülen bölümlerinin 13.02.2009 tarihli 2009/7 nolu Genelge kapsamında düzenlenerek, Bakanlığımıza sunulmasıyla başlayan süreç sonunda 28.08.2023 tarihinde ÇED Olumlu Kararı verilmiştir.

3-Söz konusu proje için Bakanlığımızda yürütülen ÇED sürecinde, ÇED Yönetmeliği'nin 8. maddesinin (3). fıkrası kapsamında projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özellikleri dikkate alınarak, projeye ait dosyanın, proje kapsamında hazırlanacak olan her türlü bilgi ve dokümanın incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla; ÇED Başvuru Dosyasındaki bilgiler de göz önünde bulundurularak; ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri, Bakanlık yetkilileri ile proje sahibi ve/veya temsilcilerinden oluşan bir İnceleme Değerlendirme Komisyonu (İDK) kurulmuştur.

Bakanlığımız 2009/7 sayılı Genelgesi kapsamında yürütülen ÇED sürecinde de İDK komisyonu içerisinde Tarım ve Orman Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü) yer almış olup, kurumlarca yetki ve sorumluluk alanında uygun görüş alınmıştır.